

یادداشت

پیاده‌روفروشی و چالش‌های حقوق عمومی

[محمدکریم آسایش، عضو مجمع حق بر

شهر باهمستان]
قوانین متعددی به صراحت پیاده‌روها را ملک عمومی معرفی و هرگونه تصرف مالکانه و بهره‌برداری سوداگرانه از آن را منع کرده‌اند. این قوانین عبارتند از: ماده ۲۶ قانون مدنی؛ «اموال دولتی که برای مصالح یا انتفاعات عمومی مثل استحکامات و قلاع و خندق‌ها و خاکریزهای نظامی و قورخانه و اسلحه و ذخیره و سفاین جنگی و همچنین اثاثه و ابنیه و عمارات دولتی و سیم‌های تلگرافی دولتی و موزه‌ها و کتابخانه‌های عمومی و آثار تاریخ و امثال آنها و ازجمله آنچه از اموال منقوله و غیرمنقوله که دولت به‌عنوان مصالح عمومی و منافع ملی در تحت تصرف دارد، قابل تملک خصوصی نیست و همچنین اموالی که موافق مصالح عمومی به ایالت و ولایت یا ناحیه یا شهری اختصاص یافته‌باشد.»

ماده ۴۵ آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها؛ «اموال شهرداری‌ها اعم از منقول و غیرمنقول بر دونوع تقسیم می‌شود؛ اموال اختصاصی و اموال عمومی. اموال اختصاصی شهرداری اموالی است که شهرداری حق تصرف مالکانه نسبت به آنها را دارد؛ از قبیل اراضی و ابنیه و اثاثه و نظایر آن. اموال عمومی شهرداری، اموالی است که متعلق به شهر بوده و برای استفاده عموم اختصاص یافته است مانند معابرعمومی، خیابان‌ها، میادین، پل‌ها، گورستان‌ها، سیل‌برگردان، مجاری آب و فاضلاب و متعلقات آنها. اثمار عمومی، اشجار اعم از اشجاری که شهرداری یا اشخاص در معابر و میادین عمومی غرس کرده‌باشند، چمن‌کاری، گل‌کاری و امثال آن.» تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۴۵/۱۱/۲۷) بند دوم ماده ۵۵ قانون شهرداری: «سد معابر عمومی و اشغال پیاده‌روها و استفاده غیرمجاز آنها و میدان‌ها و پارک‌ها و باغ‌های عمومی برای کسب یا سکنی یا هرعنوان دیگری ممنوع است و شهرداری مکلف است از آن جلوگیری و در رفع موانع موجود و آزاد نمودن معابر و اماکن مذکور فوق وسیله مأمورین خود رأساً اقدام کند. در مورد دهکاهی منصوب قبل از تصویب این قانون، شهرداری مکلف است نسبت به برداشتن آنها اقدام و چنانچه صاحب این قبیل دهک‌ها ادعای خسارتی داشته باشند، با نظر کمیسیون مقرر در ماده ۷۷ نسبت به جبران خسارت آنها اقدام کند.ولی کسانی که بعد از تصویب این قانون اقدام به نصب دهک‌هایی در معابر عمومی کنند، شهرداری موظف است رأساً و به وسیله مأمورین خود در برداشتن این قبیل دهک‌ها و رفع سد معبر اقدام کند و اشخاص مزبور حق ادعای هیچ‌گونه خسارتی نخواهندداشت.»

تبصره ۶ ماده ۹۶ قانون شهرداری: «شهرداری موظف است از معابر به‌عنوان یک ملک عمومی حفاظت کند و همواره آن را برای استفاده عموم آماده نگه داشته و از تجاوز اشخاص نسبت به آنها جلوگیری کند. استفاده از معابر عمومی، میدان‌ها، پارک‌ها و باغ‌های عمومی حق طبیعی هر شهروند است و هیچ‌کس نمی‌تواند مانع این استفاده مشروع شود.» بر تمامی این مبانی حقوقی، شهرداری مالک پیاده‌روها نیست که بخواهد از آن انتفاع اقتصادی ببرد یا در آن تصرف مالکانه ایجاد کند. گذشتن از آن که اصطلاح «واگذاری عرصه و اعیان» در لایحه می‌تواند معنای فروش را مستفاد کند، اجاره نیز در شرایط تصرف مالکانه معنا دارد. در هیچ جای قوانین نه با حقوق مالکانه و بهره‌بردارانه اقتصادی مغایره‌دار نسبت به فضاهای شهری مواجهیم (بلکه بالعکس عکس آن را می‌بینیم، قید مشخص تبصره ۱ بند دوم ماده ۵۵ در مورد دهک‌ها و بینشینه قانون سد معبر در قانون بلدیة در خصوص مغازه‌ها وساخت‌وسازها) و چنین حق برای شهرداری وجود دارد. شهرداری همه جا به‌عنوان نماینده مردم، سرپرستی اموال و املاک عمومی را دار و نه مالکیت آنها را. بنابراین این یک جعل حق است. از آن سو در خصوص دستفروشان این لایحه به صراحت حق آزادی مشر مندرج در اصل ۴۳ قانون اساسی، حق فروشندگان کم‌سرمایه و تولیدکنندگان خرد و مشاغل خانگی در قوانین بهبود محیط کسب و کار و حمایت از مشاغل خانگی، حقوق صنفی آنها در مواد سوم و هشتاد و پنج، قانون نظام صنفی (به رسمیت شناسی اصناف سیار و ضرورت بازارچه‌های فصلی و موسمی)، تفاسیر مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش‌های ۱۳۹۶ (عدم مغایرت دستفروشی با بحث سد معبر) و ۱۶۴۹ (ضرورت رسمیت بخشی به دستفروشی) و مصوبه شورای اسلامی شهر تهران یعنی «ساماندهی مشاغل سیار و بی‌کانون» رانفی و نقض کرده‌است، درحالی که حق دستفروشان به شکل با طریق فرضی در مورد متعدد قانونی قید شده است (درحالی که در مورد مغازه‌داران چنین نیست) اما لایحه شهرداری معکوس عمل کرده و به گروهی حق را اعطا کرده که در قوانین فاقد آن هستند و از گروهی سلب کرده که در قوانین صاحب این حق هستند. در نتیجه این لایحه علاوه بر مشکلات رویکردی، نواقض ضوابط، ایرادهای ساختار اجرایی و نظارتی، دارای چالش‌هایی در زمینه حقوق عمومی نیز هست که حتی در صورت تصویب در شورای شهر تهران می‌تواند محل دعاوی حقوقی واقع شود و این وظیفه سازمان‌های مردم‌نهاد است که مطابق قانون (از جمله آیین دادرسی کیفری و قانون دیوان عدالت اداری) پاسدار حقوق عامه باشند و نسبت به تهاجم به آن هشدار دهند. □

۱۰هزار ماسک تولید شده به دلیل تصمیم جدید سازمان انرژی اتمی توزیع نشده است

توقف ضد عفونی رایگان ماسک‌های اهدایی

«رئیس هیأت‌مدیره شبکه یاری کودکان کار و خیابان:

ماسک‌ها بدون ضد عفونی، استاندارد و بهداشتی نیستند



خبرگزاری آنا □

سازمان پاسخی به نامه ما نداد

قرار بود برای یک دوره مشخص، ضد عفونی رایگان باشد

عباس بابایی، معاون منابع انسانی و پشتیبانی سازمان داوطلبان هلال‌احمر اما می‌گوید که برای دوره‌ای با سازمان انرژی اتمی هماهنگ شده بود تا این ماسک‌ها را ضد عفونی کنند. آن دوره هم تمام شد و دیگر این کار انجام نمی‌شود. سازمان‌های مردم نهاد و خیریه‌ای که پس از آن دوره اقدام به تولید ماسک می‌کنند دیگر خودشان باید بخشی از هزینه را پرداخت کنند. بابایی به «شهروند» می‌گوید: «پیش از تعطیلات عید در چند نوبت این ماسک‌ها در محله‌های مختلف توزیع شد و سازمان‌های مردم نهاد هم مشارکت داشتند، حالا بخشی از این انجمن‌ها خودشان به صورت جهادی مشغول به تولید ماسک هستند.» به گفته او، براساس پروتکل وزارت بهداشت حتما لازم نیست که ماسک‌ها با اشعه گاما ضد عفونی شوند. اشعه یووی هم این کار را می‌کند. اگر ماسک‌ها را اتو کنند یا در اتاقی با درجه حرارت بالای ۵۰ درجه بگذارند، ماسک‌ها ضد عفونی می‌شود.

۳۰ زن، تولیدکننده ماسک بودند

در مجموعه آوای ماندگار دروازه غار، ۳۰ زن کار تولید ماسک‌ها را به عهده گرفته‌اند. آنها زنان ایرانی و افغانستانی هستند که خانواده‌های آسیب‌دیده اقتصادی یا اجتماعی دارند یا سرپرست خانواده‌اند یا کمک خرج. تا پیش از بحران کرونا، وسایل پارچه‌ای مثل کیسه‌های خرید و ... تولید می‌کردند و از اوایل اسفندسال گذشته شروع به تولید ماسک کردند. کارگاه آنها با ۵۴چرخ خیاطی، محلی برای کار و معیشت‌شان شده. حالا اما مدتی است که این زنان دست از تولید ماسک کشیده‌اند و دیگر سفارش جدیدی نمی‌گیرند. خدیجه حسینی، مسئول کارگاه است و به «شهروند» می‌گوید در این مدت ۳۰هزار ماسک تولید شده که بیشتر آنها اهدایی بوده: «در این کارگاه تمام شرایط ضد عفونی رعایت می‌شود و خود زنان با ماسک و رعایت کلاه کار می‌کنند. از وقتی که ماسک‌ها ضد عفونی نشدند، تولید آنها هم متوقف شد و کارهای دیگری درحال انجام است.»

کودکان خیابان به ماسک نیاز دارند

جمعیت امداد -دانشجویی امام‌علی(ع) هم ماسک و هم وسایل ضد عفونی‌کننده در میان کودکان کار و خیابان توزیع می‌کند اما به گفته سارا رضایی، مسئول کمیته سلامت جمعیت، ماسک باید به‌طور مداوم در میان این کودکان توزیع شود چرا که کودکان زباله‌گرد همیشه در بدترین شرایط قرار دارند و در معرض انواع بیماری‌ها هستند به همین دلیل خوب است که به‌طور مداوم ماسک داشته باشند تا استفاده از آن تنها محدود به دوره کرونا نباشد: «متأسفانه شهرداری نظارت کافی بر پیمانکارها ندارد. پیمانکارها هم در این دوره به‌کارگیری کودکان زباله‌گرد را متوقف نکرده و شرایط برای این کودکان ناسالم است. □

میز خبر

وزیر بهداشت خبر داد: بازگشایی تدریجی مشاغل و رستوران‌ها از خرداد

[شهروند] وزیر بهداشت درباره زمان بازگشایی مشاغل ازجمله رستوران‌ها اعلام کرد که درمورد وضع رستوران‌ها و سایر کسب وکارها جلساتی برگزار خواهیم کرد تا از خردادماه کسب وکارها به‌مرور راه‌اندازی شود.

سعید نمکی با بیان اینکه همکاری را به سطح شهر و استان‌ها فرستاده‌ایم تا این موضوع را بررسی و گزارش کنند، گفت: «خوشبختانه گزارش‌های ارسال شده نشان داد که جز مودی در یکی از شهرستان‌ها که چایی را روی میزی بیرون از مسجد قرار داده بودند مردم از آن استفاده می‌کردند که این موضوع غدن بود و قرار نبود پذیرایی داشته باشیم، بقیه با رعایت اصول بهداشتی، این مراسم را با عظمت برگزار و دل‌مان را گرم‌تر کردند.» نمکی از همکاری همه مردم روزه‌دار تشکر کرد و گفت: «التماس دعای ویژه در این شب‌های مقدس دارم که خداوند بنده و همکاران‌مان را کمک بیشتری کند تا بتوانیم با کمک عزیزان در دستگاه‌ها و مشارکت مردم هر چه زودتر این بیماری را در سطح کشور مهار کنیم.» زمان بازگشایی اماکن ورزشی پرسش دیگری بود که وزیر بهداشت در پاسخ به آن گفت: «پروتکل‌های جدید برای انجام فعالیت‌های ورزشی امروز به وزارت ورزش و جوانان ارسال می‌شود تا در شهرهای غیرقرمز، نسبت‌های متوسط را خطر متوسط حتی پرخطر ورزش‌های انفرادی برقرار شود.» به گزارش ایسنا، وزیر بهداشت این را هم گفت: «امروز درباره تمرینات لیگ‌ها تصمیم‌گیری و به مراکز ورزشی ابلاغ می‌کنیم.» □

حجم زباله‌های بیمارستانی آرادکوه دو برابر شد

[شهروند] بخشدار کهریزک با اعلام اینکه شیوع کرونا در استان تهران حجم زباله‌های بیمارستانی ورودی به مرکز دفع پسماند آرادکوه را به دو برابر افزایش داده است، گفت: «مکان یابی جدید برای انتقال آرادکوه منوط به تکمیل طرح جامع مدیریت پسماند است.»

امین بابایی در گفت‌وگو با ایرنا، با اشاره به پردازش‌نشدن زباله ورودی به آرادکوه و توقف فرآیند تفکیک از زمان شیوع کرونا گفت: «امسال با توجه به شیوع کرونا فرآیند تفکیک و بازیافت در ایستگاه‌های میانی پسماند و آرادکوه متوقف شد و همه کارگرنی که در این حوزه‌ها کار می‌کنند، برای به حداقل رساندن ابتلا به کرونا ویروس تعطیل شدند و این روند تا تثبیت وضع کرونا براساس دستورالعمل‌های ستاد ملی و استانی استمرار دارد.» به گفته او، میزان پسماندهای انتقالی به مجتمع آرادکوه شامل ۵هزار و ۶۰۰ تن پسماند خانگی مناطق بیست و دوگانه تهران، ۲۱۱ تن پسماند خانگی حومه و شهرهای اطراف، ۱۰۰ تن پسماند ویژه صنعتی و پزشکی و ۱۰۰ تن سرشاخه و لجن مناطق بیست و دوگانه شهر تهران است. بخشدار کهریزک با ارایه این آمار ادامه داد: «این مرکز با افزایش جمعیت تهران و افزایش زباله‌های عادی و بیمارستانی ظرفیت دفع زباله‌های پایتخت را ندارد.» او همچنین درباره افزایش حجم زباله‌ها با شیوع کرونا توضیح داد: «تولید زباله در تهران حدود ۷هزار ۵۰۰ تن بود که با اقدامات شهرداری تهران در تفکیک پسماندهای خشک و تر این میزان به حدود ۵هزار تن کاهش پیدا کرده بود. در پی شیوع کرونا و به دنبال توقف عملیات تفکیک، روزانه ۷هزار و ۲۰۰ تن پسماند در آرادکوه دفن می‌شود.» □

احداث خط لوله گاز ۷۰ کور شاخص را تخریب کرد

[شهروند] در نتیجه کاوش نجات بخشی گورستان تاریخی حاجی‌آباد در شمال مرکزی استان هرمزگان که به شماره ۳۷۲۵ در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده است، آثاری از دوره اشکانی به دست آمد. بخش بزرگ و شاخصی از این محوطه تاریخی اما در فاصله سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۴ با وجود مخالفت میراث فرهنگی، برای گذراندن خط لوله گاز تخریب شد و در صورت اجرای این خط لوله بخش‌های دیگری از محوطه تخریب خواهد شد. این درحالی است که گورستان حاجی‌آباد با وسعتی بیش از هزار و ۴۰۰ هکتار به‌عنوان بزرگ‌ترین گورستان تاریخی شناخته‌شده ایران قابلیت ثبت جهانی دارد. □